

הייתה לי עדנה

(1) ספר בראשית פרק יח

(יב) ותצחק שרה בקרבה לאמר אתרי בלתי קימה לי עדנה ואדני זקן

רש"י על בראשית פרק יח פסוק יב

עדנה - צחצוח בשר ולשון משנה משיר את השער ומעדן את הבשר. ד"א לשון עידן זמן וסת נדות:

דרושי אדמור הזקן

לך לך מארצר וממולדתך כר מי העיר ממזרח צדק יקראהו לרגליו וכרשהי מזלו צדק שהוא במערב ים אוקיינוס שהוא קרירות שאינו מוליד כי קרירות כמים שהוא בחי' חסד שכולו טוב ואין לו ידיעה כלל

מבחי' רע דהיינו אש גבורות דעיקרו של רע הוא חמימות וכשיש לו חמימות בעבודת ה' דהיינו רשפי אש אהבתו כר ממילא מוכרח להיות מדה זו ג"כ ברע דהיינו חמימות התאוה וכעס ודומיהן ולזה נק' חמימות גבורה שיש לקליפה יניקה ממנה מאחורים שלה כר משא"כ במדת החסד שכולו טוב ואין לקליפה אחיזה כלל כר, ולכן ציוה השי"ת לאברהם אבינו ע"ה לצאת מבחינתו ומזלו דהיינו רק טוב בחי' מים קרירות ולכן אינו מוליד והפר מזלו ממערב למזרח ששם החמימות ויוכל להוליד כר. וזהו שמצינו בכתבים מעלת אכילת הדגים בשבת מפני שיש צדיקים מופלגים מגולגלים בדגים ולכאורה תמוה אם מפני עבירה יותר טוב לו להתגלגל באדם ואם לא חטא כלל למה מתגלגל. אלא הענין הוא כנ"ל שבחי' דגים הוא קרירות חסד מניעת ההולדה וכשאוכלם האדם שמורכב מחו"ג ומעלה כר. וזהו שנזכר בזוהר נטירותא בדגים ומפני זה אין להם גביני עינים כר

(39) ספר מאור ושמש - פרשת וירא ד"ה ואברהם

ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל להיות לשרה אורח כנשים וגו' אחרי בלותי היתה לי עדנה ואדוני זקן וגו' למועד אשוב אליך וגו'. מהראוי להבין איך אמנו שרה תהיה ח"ו מחוסרת אמונה שלא להאמין בנפלאות הבורא ית"ש שיוכל ליתן לה זרע אף בעת זקנתם. ונראה לפרש כי ידוע שהזיווג צריך שיהיה בקדושה ובטהרה מאד ובשימור גדול, אמנם אף על פי כן מן הנמנע הוא להמשיך נשמה הטהורה מעולם עליון להכניסה בעולם זה השפל והגשמי רק על ידי שיסתבך קצת גשמיות בהזיווג אף שהוא בקדושה ובטהרה כי הגוף נעשה על ידי גשמיות הזיווג ואי אפשר להמשיך הנשמה רק על גוף ולהגוף צריך קצת גשמיות. והנה אברהם ושרה כבר נזכרכו גופם מאד מאד ולא היה להם שום מציאות להתערב בזיווגם איזה שמץ גשמיות וזיווגם היה בקדושה ובטהרה בלי שום גשמיות כלל כמבואר בזוהר הקדוש על פסוק ואת הנפש אשר עשו בחרן וגו' שהיו מולידים בזיווגם נשמת גרים ודי לחכימא. וזה שנאמר ואברהם ושרה זקנים אין זקן אלא שקנה חכמה היינו שהיו בהזדככות גדול באים בימים ובהם נאמר מה שלא נאמר בשאר צדיקים שלא נאמר בהם באים בימים רק בסוף ימיהם וכאן נאמר באים בימים ורצה לומר שבאו באורות גדולות הברורים מאד בלי שום תערובת גשמיות כלל. וזהו חדל להיות לשרה אורח כנשים רצה לומר שלא היה לה טבע גשמי כשאר נשים לכן אמרה אחרי בלותי רצה לומר מלשון בלתי ובלעדי היינו שאני בלעדי עצמי שאיני בי שאין בי שום גשמיות היתה לי עדנה איך אוכל לבא לשום קצת גשמיות שהוא תחת הזמן רצה לומר מלשון עדן וזמן. ואדוני זקן רצה לומר דבוק בהשי"ת מאד כלשון זקן זה קנה חכמה וגם אינו ביכולתו להיות לו שום שמץ גשמיות וזאת מן הנמנע להמשיך הגוף רק על ידי קצת מהגשמיות כאמור וזאת היתה תמיהת שרה אמנו ועל זה השיב לה השי"ת היפלא מה' דבר למועד אשוב אליך רצה לומר למועד שהוא לשון זמן ועידן אשיב לך היינו שתחזור ותשוב עוד קצת תחת הזמן למען תוכלו להתערב קצת גשמיות שיתבנה הגוף ולשרה בן, ודו"ק היטב:

(55) ספר תולדות יעקב יוסף פרשת וירא - אות א

ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלותי היתה לי עדנה, כי הגוף תמה ואינו מאמין בזה אחר שעלה למדריגות צורה, וביטול תאות החומר והיצר הרע, איך אפשר שאחרי בלותי היתה לי עדנה להתעדן בתענוגי הגוף. ואדוני זקן, הוא היצ"ר אדון הגוף והחומר, שכבר תם כחו ותאותו, אבל באמת אל תאמין בעצמך (אבות פ"ב מ"ד), גם שתש יצה"ר שלו וכו', וזה שאמר הקדוש ברוך הוא למה זה צחקת שרה כאלו הוא מהנמנע וכו' וק"ל:

